

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Anyák napja

Nemrégben egy szép tavaszi délelőtt sövényt nyestem kertecském utcai kerítése mögött. Vasárnap lévén odahaza voltak a kistörpék, és egyszerre csak hallom, hogy Cirmos, baloldali szomszédomé kisfia szomorúan kérdezi odakünn az utcán: „Eltaláltad?” A válasz csúfondáros volt: „Talán potyog érte a könnyed? Kártékony!”

Kikukucsáltam a lombok között. Az erős kis Ünnepe állt a közelben. Egyik kezében gumiparittyát, a másikban egy élettelen verébet. Cirmos elgondolkodva vizsgálta Ünnepe fölényes mosolyát, aztán lassan kimondta, amire rájött: „Nem azért csúszlizol, mert kártékony, törődöl is te azzal! Ez csak ürügy! Azért csúszlizol, mert élvezetet szerez, ha eltalálsz, és ott marad.” Ünnepe elvörösödött, de hamarosan leküzdötte zavarát, és így szólt: „Tudod mit, hagyjuk ezt a témát, megtanítalak inkább célba löni csúzlival. Ne félj, nem verébre, jó?” Cirmos örömmel felelte: „Jó.”

Ekkor azonban odaért hozzájuk három másik kistörpe. Sajnos olyanok, akikről tudhatta Ünnepe, hogy az ő pártján lesznek a verébet ügypben. Amióta nagyobbacska, így nevezi őket Törpeháza: Mozibolond, Gólkirály, Fürgeszájú. Fürgeszájú ezt kérdezte: „Min veszekedtetek?” Cirmos sietett felelni: „Nem veszekedtünk. Ünnepe most célba löni tanít engem.” De Ünnepe nem bírta megállni, hogy ilyen egyetértő közönség előtt ne folytassa a csúfolódást, azt mondta hát: „Nem veszekedtünk, csak bámulom ezt a csodát: egy Cirmos, akinek potyog a könnye ezért a kártékony verébetért.” A három kistörpe nevetett. Cirmos csodálkozva nézett Ünnepre: „Miért mondd ezt, hiszen én csak azt mondtam, hogy nem azért csúszlizol a verébetet, mert kártékonyak, hanem azért, mert...” Ünnepe azonban nem engedte, hogy a közönség is meghallja a többit, gúnyosan villódzó mosollyal közbevágott: „Tudod, hol hibáztad el?” „Hol?” „Ott, hogy nem születél kislánynak. Neked kislánynak kellett volna születned!” Mozibolond, Gólkirály és Fürgeszájú hahotázott. Ünnepe meg folytatta: „Akkor énekelhet-

ném neked: „Bözsike, ne sírjon, Bözsike drága...” Még nagyobb nevetés. Cirmos arca egyre komorabb. Ünnepe belenevet ebbe a komorodó arcba: „Hiszen most is majdnem sírsz!” Cirmos ezt feleli: „Nem sírok!” – de megbicsaklik a hangja.

Ünnepe arcán zsírosan fénylik a gúny: „Dehogynem sírsz! Nesze a zsebkendőm!” Előveszi vasárnapi tiszta zsebkendőjét, és Cirmos orrához nyomja. A másik három düllöngél a nevetéstől. Cirmos félrelöki a zsebkendő kezét, most már az arcán is látszik, hogy fojtogatja torkát a sírás. Ünnepe könnyedén nevetgél: „Hallja, Bözsike, ne gorombáskodjék, a kislánynak szelídnek kell lennie!” A három kistörpe egymás vállába kapaszkodva visít nevetésben. Ünnepe újra Cirmos orrához nyomja a kendőt: „Tessék, Bözsike!”

Cirmos most már vadul megragadja a kendőt, ki akarja csavarni Ünnepe kezéből, és már omlik is a könnye. Ünnepe nevet: „Hú, de erős kislány maga!” Dulakodnak. Ünnepe hátrafeszezi Cirmos derekát. Le akarja nyomni a földre, és éneklő közben: „Bözsike, ne sírjon, Bözsike drága!” Cirmos a sírás is akadályozza az erő kifejtésben. Ünnepe könnyen ledönti a kocsiútra, dulakodnak és hemperegnek. Amikor Cirmos zokogva és kifáradva abbahagyja a küzdelmet, Ünnepe diadalmas arccal feláll: „Megkaptad, amit kerestél, te verébrajongó!” De meghökkent, hogy a másik három félig ijedten, félig vigyorogva bámulja Cirmos ruháját. Egyiküknek sem jutott ugyanis eszébe, sajnos nekem sem, hogy előző nap kátrányozták és olajozták a törpeházi kocsiutat. Egy pillanatig Ünnepe is megdöbbenve nézte, milyen lett Cirmos fehér ruhája, aztán beszaladtak mind a négyen az erdőbe. Csak Fürgeszájú kiáltott vissza „Most már nemcsak te vagy Cirmos, hanem a ruháid is!” Néhány perc múlva a baloldali sövény mögül, Cirmosék portájáról sírást hallottam. Azt hittem, hogy még mindig Cirmos sír, de aztán ráeszméltem, hogy nem ő, hanem az édesanyja. Fel-felbukott a sírás felszí-

nére egy-egy panaszos mondat is: „Éjfél mostam! Hogy kértelek, ne piszkold össze! Hát még ennyire sem törődöl velem?”

Volt persze abban a sírásban bosszúság is, a kárba vesztett és újból végzendő munka miatt. De nem lett tőle kevésbé szívet szorító a fájdalom, hogy az ő kisfia semmibe veszi az ő éjszakai fáradozását. Mert szívbe markoló volt azon a gyönyörű tavaszi délelőttön az üdezőld sövény mögül hallatszó pintyökék vidám csivogásával keveredő keserves édesanyai sírás.

Vagy félóra múlva megint Ünnepe hangját hallottam az utcáról: „Tavaszi, nézd meg odabenn, hogy hány óra! Délre otthon kell lennem. Fontos dolgom van.” Tavasz a velem szemben lakó törpecsalád kislánya. „Tizenegy múlt öt perccel!” Ünnepe komolykodott: „Akkor még van időm. Mutasd a babádat, hozd ide!”

Most néhány másodpercig csak a fiúk beszélgetését hallottam. Már csak Mozibolond és Fürgeszájú volt Ünneppel. Aztán Ünnepe megint kiáltott: „Na mi az, nem mered a kezembe adni, nem eszem meg!” – és egy kis csönd után: „Ez az a híres Hófehérke?” Tavasz sértődötten tiltakozott: „Nem ez, hanem ő! Ő a Hófehérke, igen. De gyöngédebben fogd!”

Fürgeszájú már az előbb is egy játékcsonakot szorongatott a kezében, most is nála volt. Bizonyára ez adta az ötletet Ünnepnek: „Tudod mit, Tavasz? Megcsónakáztatjuk Hófehérkét!” De Tavasz megrémült: „Hogyisne, hogy beleessen, nem engedem!” Ünnepe azonban nevetett: „Nem engeded? Akkor most szófogadatlan lesz Hófehérke!” Már szaladt is a három fiú az erdőbe, a Szuvatos patak felé. Utánuk meg kiáltozva Tavasz: „Tessék ideadni! Ünnepe, álljatok meg, akarom!”

Most már figyelésre ösztönzött Cirmos esete, meg az is, hogy a patak felé futnak, és Tavasz csak nemrégiben épült fel hosszabb meghüléséből. Loholtam hát utánuk az erdőbe, és már messziről hallottam Tavasz kétségbeesett kiabálását: „Beleér a lába a vízbe, ne engedd el a csónakot!” De mire

odaértem, már vitte a sebes víz. A három fiú szaladt mellette a parton, és Ünnepek kiáltotta: „A kanyarnál majd elcsípjük!”

De Tavasz azonnal vissza akarta szerezni Hófehérkéjét. Sietve belépegetett hát, körül-köre ügyetlenkedve, a meder közepére. Ott azonban, ahol várta, a túlsó part közelébe vitte az áramlás a csónakot. Tavasz, hogy mégis elérje, belelépett fél lábbal a vízbe. Hófehérkét ugyan sikerült megragadnia, de elvesztette egyensúlyát, másik lába is lecsúszott a kőről, és beleült a patakba.

Szerencsére csizma volt rajtam. Tüstént belábaltam hát hozzá. Elkaptam a vízből Hófehérkét, a parton gyorsan bebugyoláltam a zekémbe Tavaszt, és futottam vele haza. Nevetve állítottam be hozzájuk, hogy meg ne ijedjen az édesanyja: „Törülje csak meg gyorsan, szomszédasszony, ezt a kis habléányt!” De nem sokat segített a nevetésem. Vitte ugyan tüstént a szobájába, koppantak a padlón a lerántott cipőcskék, lebent a bolyhos törölköző, és lebentek a fájdalmas és aggodalmas szavak is: „Hogy megmondtam, hogy egyelőre még a közelébe se menj a pataknak! Attól félttem, hogy beletottyansz, és te még bele is ültél! Most aztán megint reszkethetünk!” Egyszerre csak akkorára duzzadt a bosszankodás, aggodalom, félelem és fájdalom, hogy nem is fért már bele a kicsiny koppanó szavakba, nem tudta már egyéb kifejezni, mint a hirtelen kitörő édesanyjai sírás.

Újabb félóra múlva, amikor már a jobboldali sövényt nyestem, megint felhangzott az utcán Ünnepek hangja: „Mindigjő! Nézd meg, hány óra?” A kis Mindigjő, jobb oldali szomszédoméék kislia azt mondta: „Háromnegyed tizenkettő.” „Akkor még ráérek. Hozd ki a kocsit!” Egy kis csönd, aztán Mindigjő válasza: „Nem szabad ródlizni, el is törhetik a szerkére!” A kistörpék ugyanis kitaláltak egy játékot, a nyári ródlit. Így nevezték el. De minden szülő megtiltotta. A kocsitú lejtsős részének a tetején beültek a szerkéjükbe, és száguldoztak a lejtőn. A járművek miatt persze veszélyes mulatság volt. Mindigjő nem is akarta megszegni a tilalmat, no meg a szerkéjét is féltette. Ünnepek azonban így felelt: „Ródlizni? Hát ki akar ródlizni? Burgonyát akarok hazavinni Bolgár bácsitól.” Mindigjő megnyugodott. „Az más! De vigyázzatok rá!”

Átnéztem a lombok között. Már csak Fürgeszájú volt Ünneppel.

Hadarta is a kocsitú menő Mindigjőnek: „Vigyázzunk, vigyázzunk, ne féltsd annyira!” De mihelyt megragadhatták a szekér rúdját, harsányan felkacagtak, és nem jobbra, Bolgár bácsi kertje felé fordultak vele, hanem balra, a lejtő felé. Úgy futottak, hogy zörögve ugrált mögöttük a szekér. Mindigjő annyira megdöbbenett a becsapás, hogy nem is jött szó a szájára. Megbántott, dühös arccal loholt a szekér után, és kapkodott, hogy megragadja a végét. Mire a kertajtóba értem, már ott is voltak a lejtsős út részénél, és elhangzott egészen kertem ajtajáig, amint

Ünnepek rábeszélni igyekezett Mindigjő, hogy üljön mögéjük, száguldjon le velük ő is. Veszélytől most nem tartottam, a járművet hallanom kellett volna, és biztos voltam abban is, hogy Mindigjő nem cáfolja meg a nevét. De nem így történt. Szerette ő is a nyári ródlizást, és ha már úgyszólván ott volt a szekérke, nem bírt ellenállni, leszáguldott velük. Másodszor azonban nem ment le, már fölfelé is ő húzta szerkéjét, és hiába szidta a másik kettő, nem állt meg, hazahúzta. Fürgeszájú elvált tőlük. Ünnepek a kapuig jött, ott azonban, minthogy megkondult a völgybeli falucskában a déli harangszó, felkiáltott:

„Jaj, már otthon kellene lennem!” – és elrohant. Mindigjő bekászálódott a kapun szerkéjével. Édesanyja meg kiszólt a konyhából: „Hol voltál a kocsival, kislia?” Egy pillanatnyi csend után Mindigjő ezt felelte: „Ünnepek kölcsönkérte, azt mondta, burgonyát akar hazahúzni Bolgár bácsitól.” Most az édesanyja hallgatott egy kicsit, aztán figyelmeztető, komollyá vált hangon így szólt: „De hát, kislia, nem arról jöttetek!” Mindigjőnek megélték a

szava: „Nem arról, mert becsaptak. Csak mondták a burgonyát, de ródliztak a kocsival a lejtőn.” A hang, amelyen az édesanyja a következő kérdést feltette, tele volt könyörgéssel, őszinte válaszáért: „És ugye, sajnos te is ródliztál velük, kislia?” Egy kis csend után így szólt Mindigjő: „Én nem!” Most már rémült volt a hang: „Kislia! Igazán nem? Egyszer sem?” Édesanyja most már lassan leült a tornác lépcsőjére. Ott állt a közelben a padocska, mégis a lépcsőre ült, és ezt mondta: „Hát, vége! Mindmáig boldog lehettem, hogy nekem olyan kislia van, aki sohasem hazudik. Most ért véget a boldogság.” Szomorú arca előbb pityergős lett, aztán sírós, bele is temette mindkét tenyerébe, és temette gondolatban kapcsolatuk tiszta fehérségét is.

Zsongtak a kertben a májusi méhek, zengett a völgyben a harangszó, tele volt a világ a tavasz szépségével, és a méhdongásba, harangszóba, tavaszi szépségbe, bele-belecsuklott a szívszorító, keserves édesanyjai sírás.

Néhány perc múlva Ünnepek portája felé lépegettem. Ideje volt, hogy beszélgessek vele egy kicsit. De olyan ünnepei eseménybe csöppentem bele náluk, hogy jobbnak láttam elhalasztani a beszélgetést. Az első percben észre sem vették, hogy megállok szobájuk ajtajában. Én meg nem szóltam, mert Ünnepek éppen egy óriási csokor tulipánt nyújtott át ragyogó arccal az édesanyjának. Édesanyja örvendezett is, csodálkozott is:

„Miért kapom én ezt, kislia?” Most Ünnepek csodálkozott el: „Hát nem tetszik tudni? Mert Anyák napja van ma!” Édesanyja magához szorította, összecsókolta: „Anyák napja! És te gondoltál rá! Drága kislia, te vagy a legjobb gyerek a világon! Köszönöm, köszönöm, nagyon szépen köszönöm!” – és még könnyezett is örömeiben.

Amint a zsebkendőjét keresve észrevett engem az ajtóban, így szólt: „Nézd csak, kislia, ki van itt! Moha bácsi! Milyen jó, hogy itt van, legalább látja, hogy te milyen jó gyerek vagy, nem feledkezel meg az Anyák napjáról. Meg is kérjük mindjárt, mondja el egyszer a rádióban is, hogy te milyen jó vagy.” Törölgette a szemét, csókolgatta Ünnepet, és kérdezte tőlem: „Ugye elmondja egyszer, Moha bácsi?”

Örültem a kérésnek, megígértem hát szívesen, hogy elmondom, és most el is mondtam.